

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

בפני כב' השופטת ד"ר איריס סורוקר
התובע אייל מרום

נגד

הנתבעת שני קדוש הרוש

נוכחים:

התובע וב"כ עו"ד דיין
הנתבעת וב"כ עוה"ד זאב מוסקוביץ' ועו"ד עמירן אסיף

פסק דין

כללי

1. בפניי תביעה שטרית בגדרה עותר התובע לחייב את הנתבעת לפרוע שלושה שיקים כדלקמן:
 1. שיק שמספרו 16718643, ז.פ. 30.8.27 וסכומו 12,500 ₪;
 2. שיק שמספרו 16771514, ז.פ. 26.9.07 בסכום 13,750 ₪;
 3. שיק שמספרו 16771505, ז.פ. 1.10.07 שסכומו 11,500 ₪.
2. שלושת השיקים משוכים על חשבון הנתבעת בבנק דיסקונט, ושמה מתנוסס בהדפסה בכותרת השיקים: קדוש בוטה שני, שדות מיכה 45 ת.ז. 39472493 טלפון 29911059.
3. שלושת השיקים חוללו מחמת "אין כיסוי מספיק". התובע הגיש בקשה לביצוע. הנתבעת קיבלה רשות להתגונן בטענה: "שלושת השיקים שבגינם נפתח כנגדי תיק ההוצל"פ הנ"ל נגנבו ממני וחתיתי בהם זויפה" (ר' תצהיר ההגנה מיום 19.12.11).
4. מעת שהנתבעת כפרה בחבותה על יסוד השטרות, בטענה לזיוף חתימה וגניבת השטרות, התיק נקבע לשמיעת הוכחות. מטעם התובע הצהיר הוא עצמו. מטעם הנתבעת הצהירה היא עצמה. המצהירים נחקרו. בתום שמיעת הראיות, ולאחר הפסקה, ב"כ הצדדים סיכמו בעל פה. להלן אדון בטענותיהם כסדרם.

דיון והכרעה

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

5. התובע טען כי הוא אוחד בשלושת השיקים נשוא הסכסוך (ס' 2 לתצהירו). לדבריו, השיקים נמסרו לו ע"י אחיה של הנתבעת (אחד בשום דודו) "ונחתמו על ידו" (נרשם שם הנתבעת: שני); האח הוא זה שמסר את השיקים לתובע (ס' 3 לתצהירו). שני שיקים קודמים שקיבל, גם הם משוכים מחשבון הנתבעת - נפרעו בעבר (ס' 3 לתצהיר התובע). לטענתו, "במועדים מוקדמים יותר למועדי השיקים נשוא התיק, נמסרו לי שיקים נוספים, האחד בסך 37 אלף ₪ והאחר בסך 21 אלף ₪ וכן שיקים נוספים שנפרעו ללא בעיות בחשבונה של המשיבה" (ס' 4 לתצהיר). לענין מנין השיקים, בחקירתו תיקן התובע ואמר כי כל השיקים שקיבל מאחיה של הנתבעת מניינם הוא חמישה, קרי: 3 השיקים נשוא הסכסוך דנא ושני שיקים קודמים (ר' עדותו בפ' ע' 12 ש' 1-2).

6. התובע טען כי מאחר ושני השיקים הקודמים נפרעו, "הסכמתי לקבל שיקים נוספים מאותו חשבון שנחשב אמין בעיניי מכיוון שלא היו איתו בעיות עד אותו מועד. ואולם, להפתעתי, השיקים [נשוא הסכסוך] חזרו מהסיבה אין כיסוי מספיק" (ס' 5-6 לתצהירו). התובע טען כי "הנתבעת נתנה לאחיה הרשאה לעשות בחשבונה כבשלו, למשוך שיקים כאוות נפשו ולהפקיד מזומנים לחשבונה מתי שרק יחפוץ" (ס' 8 לתצהירו). להוכחת טענה זו הגיש תדפיס חשבון הבנק של הנתבעת לחודשים מרץ 2007 ועד נובמבר 2007 (ת/1). תדפיסי חשבון הבנק תומכים לכאורה בטענת התובע אודות תנועת כספים מתוך החשבון (משיכת שיקים) ואל תוך החשבון (הפקדת מזומן או העברה). כך למשל מופיעה משיכת שיק על סך 15 אלף ₪ ביום 28.3.07; למחרת ביום 29.3.07 מופיעה הפקדת מזומן בסכום 15 אלף ₪. בדומה לכך, ביום 15.5.07 מופיעה משיכת שיק על סך 9,500 ₪ וביום 16.5.07 מופיעה העברה כספית אל החשבון בסך 9,500 ₪. וכך גם בהמשך, למשל ביום 27.5.07 מופיעה משיכת שיק על סך 8,000 ₪, ומיד לאחר מכן הפקדת מזומן, ביום 28.5.07, באותו סכום – 8,000 ₪. ראו גם את הפעולות בימים 30-31.5.07 בסך 12,500 ₪, וכן בהמשך, כגון ביום 18.6.07: משיכת שיק בסך 37 אלף ₪ והפקדת מזומן בסיום 19.6.07 בסך 34,250 ₪.

7. התובע סיכם את טענתו: "אין לי ספק כי השיקים ניתנו בהרשאת הנתבעת ולפיכך עליה לשלם את תמורתם" (ס' 9 לתצהירו).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 12-01-326 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

8. הנתבעת מצידה אימצה בתצהיר העדות הראשית את תצהיר ההגנה, וטענה כי השיקים נגנבו ממנה וכי חתימתה זויפה.

9. המחלוקת בין הצדדים נסבה על שאלת הרשאה: האם שמה של גב' שני נרשם כמושכת בהרשאתה? כידוע, סעיף 22(א) לפקודת השטרות [נוסח חדש] קובע: "אין אדם חב בתור מושך או מסב או קבל של שטר אם לא חתם עליו בתור אחד מאלה". הוראה זו מציבה את הכלל הגדול בקשר עם צמיחת חבות שטרית: ניתן לחייב אדם לפי שטר רק אם חתם עליו או שהוא נחתם בהרשאתו. החתימה המורשית היא זו המקנה לשטר את כוחו השטרי. והיה והחתימה זויפה או נחתמה שלא בהרשאה – אין השטר תקף. לעניין זה קובע סעיף 23(א) לפק' השטרות: "חתימה על שטר שהיא מזויפת או שומה בו שלא בהרשאת האדם שהחתימה נחזית כשלו, אין כוחה יפה כלשהו, ואין רוכשים על ידיה או על פיה כל זכות להחזיק בשטר או להפטיר ממנו או לאכוף פרעונו על כל צד שבו, אלא אם האדם שכנגדו באים להחזיק את השטר או שעליו באים לאכוף פרעונו, מנוע מלטעון טענת זיוף או העדר הרשאה, והכל בכפוף להוראת פקודה זו" (ההדגשות הוספו).

10. הוראה רלבנטית נוספת לעניין חתימה על שטר מעוגנת בסעיף 92(א) לפקודת השטרות: "מסמך או כתב הטעונים לפי פקודה זו חתימתו של אדם, אין צורך שיחתום עליהם בידו הוא, אלא די להם בחתימתו שנכתבה ביד אדם אחר בהרשאתו או על פיה או בחותמו שהוטבע עליהם בידי עצמו או בהרשאתו". הוראת חוק זו מאפשרת לאדם לחתום באמצעות אחר – ובלבד שחתימת האחר נעשתה בהרשאת מושך השטר, המחוייב במקרה זה לפיו.

11. כידוע, הנטל להוכיח את אמיתות החתימה ואת היותה בהרשאת הבעלים של השטר – מוטלת על התובע (ר' למשל ע"א 5293/90 בנק הפועלים בע"מ נ' שאול רחמים בע"מ ואח', פסקי דין מ"ז (3) 240 בס' 14 לפסק דינו של כב' הנשיא מ' שמגר). כך הוא הדין מכח הוראות סעיפים 22-23 לפק' השטרות שאוזכרו לעיל, המעמידה את יסוד החתימה כיסוד מרכזי ובסיסי להקמת עילה שטרית. כך הוא גם מכח הדין הכללי המטיל על התובע את הנטל להוכיח את יסודות העילה שעליה מבוססת תביעתו.

12. השאלה העומדת על הפרק היא שאלה שבעובדה: האם התובע הוכיח כי שם הנתבעת נרשם כמושכת בהרשאתה.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

13. לאחר שעיינתי בתשתית הראייתית שהציגו הצדדים, אני משיבה על שאלה זו בשלילה. הטעמים להכרעה זו הם כדלקמן:

1. התובע נסמך על הקשר המשפחתי שבין הנתבעת לבין אחיה (דודו). ואולם אין די בעצם הקשר המשפחתי על מנת להקים בסיס למצג של שליחות. השליחות צריכה להיות מפורשת ויכולה להיות מכללא, ואולם לא ניתן לעגנה במעמד המשפחתי בלבד (עיינו: א' ברק, **חוק השליחות** חלק ראשון, ס' 392).
2. התובע נסמך בעיקר על כך ששני שיקים קודמים שקיבל מאח הנתבעת נפרעו מחשבונה. מדובר בשיק שמספרו 16728779, ז.פ. 23.4.07, וסכומו 21,000 ₪; וכן שיק שמספרו 16718892, ז.פ. 18.6.07, שסכומו 37,000 ₪ (צילומי שני השיקים הנ"ל צורפו לתצהיר התובע). אין חולק כי שיקים אלה נמשכו על חשבון הנתבעת בבנק דיסקונט, וכובדו. עובדה זו עולה גם מתוך תדפיס חשבון הבנק של הנתבעת לתאריכים הרלבנטיים (ראו ב- ת/1).
3. ואולם, העובדה כי שני שיקים כובדו בעבר, אין בכוחה להקים מסקנה אוטומטית של הרשאה לגבי שיקים נוספים. דרישת הרשאה עומדת לכל שיק בפני עצמו. גם אם פלוני נתן הרשאה בעבר לשיק בסכום זה או אחר (וכפי שיורחב להלן – גם לא הוכח שהנתבעת העניקה הרשאות קודמות), אין בכך כשלעצמו כדי להקים שליחות נמשכת התופסת גם לעתיד.
4. הנתבעת הותירה רושם אמין בחקירתה. היא מסרה את גרסתה במילים פשוטות וללא התחכמות, ועדותה שמרה על עקביות. לדבריה, לא היתה מודעת לפעילות בחשבון הבנק שלה, ולא היתה ערה בזמן אמת למשיכות השיקים, אלא רק לאחר שהחשבון הוגבל (פ' ע' 13 ש' 29 וע' 14 ש' 22-27; וכן בע' 15 ש' 14-15: "ש. מתי נודע לך על שיקים שנמשכים מהחשבון שלך? ת. כשהתחילו לחזור מלא שיקים והגבילו לי את החשבון"; וכן בע' 19 ש' 14-13: "ש. איך זה [משיכת השיקים] נודע לך? ת. כשכבר הייתי מוגבלת"). לדבריה, "אני לא נתתי לו [לדודו] את השיקים ולא אפשרתי לו לחתום על אף שיק" (פ' ע' 17 ש' 16). לאחר שגילתה את משיכות השיקים ביטלה את פנקס השיקים, משום ש"אני לא יודעת כמה שיקים מסתובבים שלי, בגלל זה ביטלתי את הכל" (פ' ע' 16 ש' 30-31 וכגן ע' 17 ש' 3-4). לגבי משיכות שיקים קודמות לא עשתה דבר, כי התברר שהופקדו כספים כדי לכסות את המשיכות (עדותה

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

בפ' ע' 17 ש' 28). הנתבעת לא ידעה להסביר כיצד פנקס השיקים הגיע לאחיה, אך סיפרה שנהגה להניח את הפנקס בארון בבית אמה, שאינו נעול (פ' ע' 20 ש' 2-9).

5. ברגיל אנשים נוהגים לעיין בתדפיסי חשבון הבנק שלהם; אך אין זה נדיר למצוא מקרים שאנשים לא מקפידים לבדוק את תדפיסי הבנק באופן סדיר, מחמת העדר ענין מיוחד או הטרחה הכרוכה בכך. אין לשלול שהנתבעת לא עשתה כן, במיוחד בהיותה שכירה ששכרה נמוך יחסית (לדבריה, עבדה כמלצרית עבור שכ"ע בסך של כ- 4,000 ₪ - פ' ע' 12 ש' 20-29). כך או אחרת, אין מקום ללמוד משיקים קודמים שנמשכו מהחשבון על הרשאה גורפת לשיקים נוספים, שהרי כל שיק עומד לעצמו. נסיון החיים מחייב לנקוט משנה זהירות בהסקת מסקנות נסיבתיות גורפות. גם עזרה שניתנת לעיתים בתוך המשפחה אינה מלמדת על התחייבות נצחית או בלתי מוגבלת.

14. התובע, בחקירתו, הותיר רושם של מי שפעל בחוסר זהירות ובחוסר תשומת לב בקבלת השיקים, וזאת אף שהיה בכוחו להזהר ולוודא את אמינותם באמצעים פשוטים. התובע סיפר כי קיבל את שלושת השיקים כאשר הם "פתוחים" (פ' ע' 9 ש' 10). לדבריו: "דודו [אח הנתבעת] נתן לי את השיקים כי בצ'יינג'ים לא מכירים אותו והשיקים האלה חזרו ודודו ברח לי" (פ' ע' 9 ש' 16-17). הוא הרחיב: "יש חבר שהביא את דודו, אני לא מכיר את דודו אישית, יש חבר שהביא את דודו אליי. קוראים לו טירן. הוא הביא אותו אליי ואת טירן אני מכיר, והוא אמר אל תדאג, שדודו הוא אדם טוב ואין בעיה איתו ותפרוט לו. פרטתי לו את זה" (פ' ע' 9 ש' 20-22). התובע הוא זה שנקשר בהסכם עם הגורם הפורט, הצ'יינג' (פ' ע' 9 ש' 25-26). לא היה מדובר בשגרת עבודה או במהלך מסחרי, אלא ש"ביקשו ממני טובה ועשיתי" (פ' ע' 10 ש' 3).

15. התובע הודה בכך שהיה צורך ב"תיווך מסוים" בין דודו לבין הצ'יינג', שכן אחרת דודו לא היה זוכה לפרוט את השיקים בצ'יינג' (ר' עדותו בפ' ע' 9 ש' 29-31). הוא הבהיר כי דודו לא היה מוכר בצ'יינג', ולו נדרש לבצע את פריטת השיק בעצמו – הוא היה צריך להפקיד בטחונות (ר' עדותו בפ' ע' 10 ש' 13-14). דודו, לדבריו, "חסך את הבטחונות דרך החבר שלו, ושניהם נעלמו" (פ' ע' 10 ש' 16).

16. התובע ידע והבין שאין לדודו בטחונות להציג כדי להבטיח את פרעון השיקים (פ' ע' 10 ש' 17-18). הוא רצה לסייע לחברו טירן -- "כי טירן חבר שלי" (פ' ע' 10 ש' 22). הוא

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

הבין כי קיימת מידה מסוימת של סיכון ללא בטחונות (פ' ע' 10 ש' 23-24), וזאת במיוחד משום שהוא עצמו עבד בצ'יינג' בעבר (פ' ע' 3 ש' 11).
17. התובע לא שאל את טירן ואת דודו לאיזה צורך דודו זקוק לכסף (פ' ע' 10 ש' 29-30). הוא לא שאל את דודו ואת טירן באילו נסיבות השיקים הגיעו לידי דודו (פ' ע' 10 ש' 31-32). כדבריו: "לא שאלתי, לא חקרתי" (פ' ע' 11 ש' 2). הוא הודה שלא בדק מדוע אין לדודו בטחונות; מדוע דודו לא הולך בעצמו לצ'יינג'; מי נתן את השיק ועבור מי או מה הוא ניתן (פ' ע' 11 ש' 3-5). כדבריו (פ' ע' 9 ש' 20 עד ע' 11 ש' 11):

- "יש חבר שהביא את דודו, אני לא מכיר את דודו אישית, יש חבר שהביא את דודו אליי. קוראים לו טירן. הוא הביא אותנו אליי ואת טירן אני מכיר והוא אמר אל תדאג, שדודו הוא אדם טוב ואין בעיה איתו ותפרוט לו. פרטתי לו את זה.
- ש. אתה עבדת כצ'יינג'?
- ת. לא. נכנסתי לצ'יינג'ים ופרטתי לו את השיקים.
- ש. אתה הוא זה שנקשרת בהסכם עם הצ'יינג'?
- ת. כן.
- ש. יש לך כאן את ההסכמים עם הצ'יינג'?
- ת. לא. אני יכול להביא לך קבלות.
- ש. האם שאלת את טירן למה שדודו בעצמו לא ייגש לצ'יינג' ויפרוט בכוחות עצמו?
- ת. למה הוא צריך תיווך?
- ת. כי היה פה תיווך מסוים.
- ש. שלך?
- ת. לא שלי. אולי של טירן.
- ש. אבל למה אתה נכנסת לתמונה?
- ת. ביקשו ממני טובה ועשיתי.
- ש. קיבלת תמורה כלשהי עבור העבודה הזאת?
- ת. שום דבר.
- ש. במעמד שאתה בצ'יינג' פורט את השיקים, מי שם?
- ת. רק אני.
- ש. את דודו ראית?

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

- ת. בטח. לפני הפריטה של השיקים.
- ש. שאלת אותו למה הוא לא הולך בעצמו לפרוט את השיקים?
- ת. כי לא מכירים אותו, לא יתנו לו. לא שאלתי אותו.
- ש. זה משהו שהוא שגרתי שאדם צריך תיווך לפריטת שיקים?
- ת. כן. אם היום את נכנסת אליי לצ'ינג' ואת מבקשת לפרוט אצלי שיקים ואני לא מכיר אותך בכלל, עסקאות חדשות צריך בטחונות.
- ש. האם דודו רצה לחסוך את הבטחונות?
- ת. חסך את הבטחונות דרך החבר שלו ושניהם נעלמו.
- ש. אתה הבנת שדודו אין לו בטחונות להציג.
- ת. כן.
- ש. למה רצית לסייע לאדם שאין לו בטחונות?
- ת. לא סייעתי לו, סייעתי לטירן.
- ש. למה סייעת לטירן?
- ת. כי טירן חבר שלי.
- ש. האם הבנת שיש מידה מסוימת של סיכון כשאין בטחונות?
- ת. כן.
- ש. שאלת את טירן או את דודו, הייתם שלושתכם ביחד?
- ת. היינו ביחד.
- ש. על מה דיברתם?
- ת. לא הרבה. קיבל, נתן, הלך.
- ש. הסבירו לך לאיזה צורך זקוקים לכסף?
- ת. לא. גם לא שאלתי.
- ש. שאלת אותם איך הגיעו השיקים האלה לידי דודו ואח"כ לטירן?
- ת. לא.
- ש. למה לא?
- ת. לא שאלתי. לא חקרתי.
- ש. יש אדם שאתה לא מכיר, שאין לו להציג בטחונות ולכן הוא גם לא הולך בעצמו לצ'ינג'. אתה לא יודע לאיזה צורך נועד הכסף. למה לא בדקת מי נתן את השיק, עבור מה הוא ניתן?

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 12-01-326 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

- ת. לא בדקתי.
ש. הנתבעת, האם כשקיבלת את השיקים לפריטה ראית אותה? או דיברת איתה?
ת. לא.
ש. התקשרת אליה לשאול דבר מה?
ת. רק אחרי שהם חזרו.
ש. היא לא חתמה בפניך, נכון?
ת. נכון."

18. התובע עצם את עיניו מלראות את החשד הממשי שהתעורר בכל הקשור לאמיתות החתימה על השיקים. הוא ראה כי השיקים אינם משוכים ע"ש דודו עצמו; הוא היה ער לבעייתיות שבהעדר בטחונות; הנתבעת עצמה לא חתמה בפניו והוא גם לא דיבר עימה. לא היה מדובר במהלך מסחרי של עסקה כזו או אחרת או בשגרה של הסבת שיקים בחיי המסחר. התובע "עשה טובה" לחבר, והתעלם מהחשד לאי אמינותם של השיקים.

19. אין מקום למשוך מסקנה של "אישור בדיעבד" למשיכת שלושת השיקים, כפי שהציעה ב"כ התובע בסיכומיה. אישור בדיעבד של פעולה שנעשתה מלכתחילה ללא הרשאה מחייב ידיעה של העובדות הרלבנטיות למתן האישור (ר' א' ברק **חוק השליחות** חלק ראשון בס' 556). כאן, הנתבעת העידה, וחזרה והעידה בעקביות, כי נודע לה על משיכת השיקים רק בדיעבד, עם החזרת השיקים והגבלת החשבון, מהלך "אוטומטי" מצד הבנק (ר' עדותה בפ' ע' 15 ש' 22-23 וכן בפ' ע' 19 ש' 14-4). התנהגותה היתה פסיבית, ובנסיבות הענין אינה מקימה מצג של אישור בדיעבד. התובע לא הציג ראיה הקושרת את הנתבעת למהלכים של אחיה וכי אמנם אישרה לו למשוך שיקים בסכומים החורגים בהרבה ממשכורתה.

20. התובע נמנע מלהעיד עדים רלבנטיים. חברו טירן, כמו גם דודו שמסר לו את השיקים – לא זומנו להעיד כדי להוכיח את דבר ההרשאה. התובע טען כי שניהם נעלמו ("אני מחפש אותו כבר 7 שנים ואין את מי למצוא" – פ' ע' 7 ש' 2-3). לא פורט מהם מהלכי האיתור שבוצעו ומדוע לא נעשה ניסיון לזמנו באמצעות בית המשפט, מה גם שנטען כי דודו היה במעמד אסיר בזמן מסוים (עדות התובע בפ' ע' 7 ש' 5-8).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

21. סיכומה של נקודה זו: התובע לא הרים את הנטל להוכיח כי החתימה שעל השיקים נרשמה בהרשאת הנתבעת. לא הוגשה חוות דעת להוכיח כי זוהי חתימת הנתבעת. התובע עצמו לא ראה את הנתבעת חותמת. לא הוכח כי חתימת שמה על ידי צד שלישי (דודו) נעשתה בהרשאת הנתבעת. התובע ביקש להסיק לענין זה מתוך כך שמדובר באחי הנתבעת, ושני שיקים דומים קודמים – כובדו; ואולם בנסיבות העניין אין די בכך, וזאת נוכח החשד שליווה את נסיבות מסירת השיקים, וכמפורט לעיל.

22. זאת ועוד: כידוע, לפי דיני השטרות, על האוחז בשטר לקיים את תכונת תום לב כדי שתוכר זכאות תקופה. סעיף 28(א)(2) לפק' השטרות קובע: "אוחז כשורה הוא אוחז שנטל את השטר כשהוא שלם ותקין לפי מראהו ובתנאים אלה... (2) **נטל את השטר בתום לב** ובעד ערך ובשעה שסיחרו לו את השטר לא היתה לו כל ידיעה שזכות קניינו של המסחר פגומה". הוראת חוק זו מטילה את הנטל על מקבל השטר לוודא באמצעים סבירים כי השטר "שלם ותקין לפי מראהו", ולהימנע מקבלת השטר מקום בו הוא יודע שזכות הקניין פגומה.

23. מהתשתית הראייתית שנסקרה לעיל יש להסיק כי התובע אינו עומד בדרישת תום הלב. הטעם לכך נעוץ בזה שהתובע הבין כי לפניו מקרה בעייתי של פלוני, שאינו מסוגל לפרוט את השיקים בעצמו והוא נזקק לתיווך, שכן אין לו בטחונות להציג. אף לא היה מדובר במהלך מסחרי שגרתי בגדרו מוסבים שיקים, העשוי להניח את הדעת בדבר כשרות החתימה. בנסיבות מיוחדות אלה, היה בכוחו של התובע להתקשר עם הנתבעת מראש, בטרם קיבל את השיקים לפריטה. פרטי הנתבעת מתנוססים על השיק. לו התקשר, היה עשוי לקבל את אישור הנתבעת לחתימתה, ולמצער – לגלות מראש כי היא אינה עומדת מאחורי השיקים. התובע ידע להתקשר אל הנתבעת לאחר שהשיקים חוללו (ר' עדותו בפ' עד 11 ש' 6-11).

24. במאזן הכוחות היחסי שבין התובע לבין הנתבעת, התובע עמד במצב נוח וטוב יותר למנוע את התקלה שבקבלת שיקים נטולי הרשאה. התובע קיבל לידו שטרות של צד שלישי, מבלי שהמושך חתם בפניו או נכח במעמד המסירה. כפי שנסקר לעיל, התובע ידע כי מוסר השטרות נעדר בטחונות; הוא לא בירר ולא ידע עבור מה מיועד הכסף; הוא גם לא ידע מדוע השיקים נמסרו לדודו, והוא לא קיבל אותם מדודו בשגרה של חיי המסחר. התובע חפץ לעזור לחברו, ופעל בחוסר זהירות, תוך סיכון הנתבעת. אמנם, ברגיל הדין אינו מחייב את מקבל השטר לערוך "חקירה ודרישה" בדבר כשרות השטר

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 326-01-12 מרום נ' קדוש הרוש

תיק חיצוני: 18-20771-11-0

- (ר' למשל ע"א 842/79 משה נס ואח' נ' נחום גולדה ואח', פסקי דין ל"ו (1), 204 בע' (213). עם זאת, במקרה דנא, הנסיבות המיוחדות היו צריכות להדליק אצל התובע "נורה אדומה". היה עליו להסיק מסקנות משילוב הנתונים ולפעול מראש – בכלים פשוטים וסבירים, למניעת תקלה.
25. בנסיבות אלה, אני סבורה כי התובע אף אינו עומד בדרישת תום הלב ההכרחית על מנת להקים עילה שטרית.
26. אשר על כן, התביעה נדחית. התובע ישא בהוצאות הנתבעת בהליך דנא בסך 10,000 ₪.
27. פסק הדין שהוקרא במעמד הצדדים הועבר להגהה ולחתימה.

ניתן היום, ב' סיוון תשע"ה, 20 מאי 2015, במעמד הצדדים.

ד"ר איריס סורוקר, שופטת